

GĂLĂGIE MARE

SGANARELLE (Încornoratul imaginar) de Molière ● **TEATRUL ODEON** ● Data reprezentației: 29 ianuarie 1994 ● Regia: Dragoș Galgoțiu ● Scenografia: Vittorio Holtier ● Muzică de Georges Bizet ● Distribuția: Ionel Mihăilescu (Gorgibus), Magda Catone (Celia), Șerban Ionescu (Leliu), Laurențiu Lazăr (Gros-René), Marian Râlea (Sganarelle), Dorina Lazăr (Soția lui), Mirela Dumitru (Camerista Celinei), Dan Năstase, Cristian Dunăreanu, Cristian Hitianu (Soldații).

foto: Dan Vatanianuc

Alexandru Bindea, Damian Crășmaru și Carmen Stănescu în *Locomotiva* de André Roussin, TNB (regia: Mihai Manolescu)

DUBLU ROL

PREMIERĂ PE ȚARĂ

LOCOMOTIVA de André Roussin. Traducerea: Ileana Scipione ● **TEATRUL NAȚIONAL DIN BUCUREȘTI** ● Data reprezentației: 10 februarie 1994 ● Regia: Mihai Manolescu ● Decorul: Vasile Rotaru ● Costumele: Eugenia Botănescu ● Muzica: Dorina Crișan Rusu ● Distribuția: Carmen Stănescu (Sonia), Damian Crășmaru (Ernest), Aimée Iacobescu (Catherine), Iuliana Moise (Isabelle), Dragoș Ionescu (Alexandre), Alexandru Bindea (Kostia).

Exemplele de piese scrise special pentru un anume interpret nu sunt, în istoria dramaturgiei, tocmai rare, iar numele actorilor sau actrițelor care au „provocat” asemenea lucrări le-au umbrat uneori, în memoria posterității, pe acelea ale autorilor. Nu știu dacă aceasta din urmă va fi soarta comediei lui André Roussin, compusă în 1966 pentru Elvira Popescu; perspectiva e încă prea scurtă: dramaturgul-academician s-a stins din viață în 1987, iar actrița româno-franceză, acum abia câteva luni. Cred mai degrabă că textul, ilustrând agreabil, dar fără strălucire deosebită, specia teatrului de bulevard, va avea șanse de supraviețuire în măsura în care va găsi în continuare personalitatea feminină capabilă să întrupeze rolul principal cu o forță egală celeia a creatoarei lui. În acest sens, s-ar

parea că spectacolul Naționalului bucureștean a făcut mult (ca să nu zic „totul”) pentru prelungirea carierei scenice a piesei. Și asta pentru că protagonista sa, Carmen Stănescu, este nu numai o prezentă fermecătoare și elegantă, ci și o comediantă subtilă, știind să „prindă” și să transmită cu precizie savuroasă nuanțele unei partituri; chiar atunci când, ca aici, respectiva partitură nu oferă prea mult peste dominanta de trăsneală simpatică, asezonată cu accent străin. (Povestea imaginează o rusoaică emigrată de tânără în Franța, acum mamă și bunică, dar încă fidelă unui romantic amor slav și semi-imaginar pe care însă, regăsindu-l întâmplător, îl va abandona în favoarea mai trainicelor, de fapt, sentimente conjugale.) Montarea – altminteri, „curată” profesional – se mai susține doar prin jocul plăcut, de umor spumos, al lui Damian Crășmaru (soțul) și prin compoziția mustoasă a lui Alexandru Bindea (vizibil prea tânăr, totuși, pentru rolul „amantului” păraginit, Kostia); restul distribuției, neglijată regizoral ori nepotrivit aleasă, acționează într-o dezordine stereotipă. Astfel, lui Carmen Stănescu îi mai revine un rol – acela de locomotivă ce trage după sine trenul cam lenșel al spectacolului. Nu-i putem dori decât să aibă combustibil pentru o cursă lungă.

■ A.G.

Lumea în care trăim a pulberat încrederea. Locul ei a fost luat, cu surle și trâmbițe, de neîncredere: în tine, în celălalt, în ceilalți. Trăim haotic într-un spațiu marginal, în care preocupările alunecă spre derizoriu. Lucrurile majore și-au pierdut semnul și au devenit minore. Ne mișcăm gălăgios și obsesiv într-un registru meschin, care ne închide, depersonalizându-ne, în temnița lui.

Cred că aceasta este una dintre sursele spectacolului *Sganarelle* (sau *Încornoratul Imaginar*) de Molière, montat de Dragoș Galgoțiu la Teatrul Odeon. Simplul comic de situație, cascadele de confuzii, specifice textului clasic, nu știu dacă, tratate *ad litteram*, ar mai putea avea efectul scontat de Molière. O lectură modernă, adecvată contextului actual conduce la un spectacol, și el, modern, dinamic, în care realitatea și ficțiunea joacă pe rând farse spectatorului. Chiar dacă ironia lui Molière nu este foarte bine instalată aici, *Sganarelle* fiind mai degrabă un exercițiu de început în acest sens, spectacolul lui Galgoțiu preferă șarja, recurgând la elementele care compun teatrul de bălci, reconstruit astfel pe scenă. Bicicletă, pian, sfeșnic, soldați, muzică, teatru de păpuși coexistă scenic ca la bălci, ca în teatrul popular, ca în *D'ale carnavalului* sau ca în *La Moș!* ale lui Caragiale. Stridența, gălăgia, devălmășia, lipsa de coerență predomină în acest tip de teatru în care vocile actorilor-păpuși sunt la concurență cu agitația străzii. În această vânzoleală este foarte firesc ca *cul-proquo*-urile să se țină lanț, ca *Sganarelle* să se poată îndoi și lamenta că soția îl înșeală. El este și actor, și spectator în același timp. *Sganarelle* privește măștile și urmărește jocul lor, dar caută sub ele propria lui dramă, caută chipul adevărat al

presupusului iubit. De peste tot răsună arii senzuale sau incendiare din opera „Carmen” de Georges Bizet. Scena se transformă într-o arenă de corrida, în care se dă o luptă pentru recunoașterea celui mai puternic, o arenă care freamătă de gălăgia tribunelor, întrucâtva similară aceleia a străzii, care anunță sosirea comediantilor și a circarilor, și tot acel du-te-vino de bălci. În această cumplită larmă, unde nimeni nu aude pe nimeni, Sganarelle încearcă să-și spună păsul și să-i convingă pe ceilalți de nenorocirea lui. Îi suspectează și îi urmărește pe toți din jur. Perechile suprapuse de ochelari și oglinda pe care o are mereu în mână îl fac parcă să vadă superdimensionat o realitate în care se plimbă în voie toți cei ce, în mintea lui, îl trag pe sfoară sau îi pun coarne. Deformarea percepției determină deformarea realității. „Sint enorm și văz monstruos”, pare să spună, neputincios, Sganarelle. În „nebulia” de care este cuprins protagonistul, dar și lumea întreagă, căutarea adevărului devine o falsă problemă, mai degrabă o plăcere de a se înfunda zgomotos în ambiguitate, incertitudine și confuzie.

Decorul și costumele lui Vittorio Holtier, machiajul Liviei Bocănescu definesc, într-o bună înțelegere cu ideea regizorală a lui Galgoțiu, lumea teatrului de bălci, marginală, larvară, în care sforile păpușilor pot fi și cele ce manevrează realitatea. Costumele depersonalizează. Și Gorgibus, și Sganarelle sunt împovărați de mai multe rânduri de haine care ascund adevărata identitate sau, chiar, propun mai multe identități, ceea ce înseamnă nici una. Folosirea colajului în realizarea costumelor

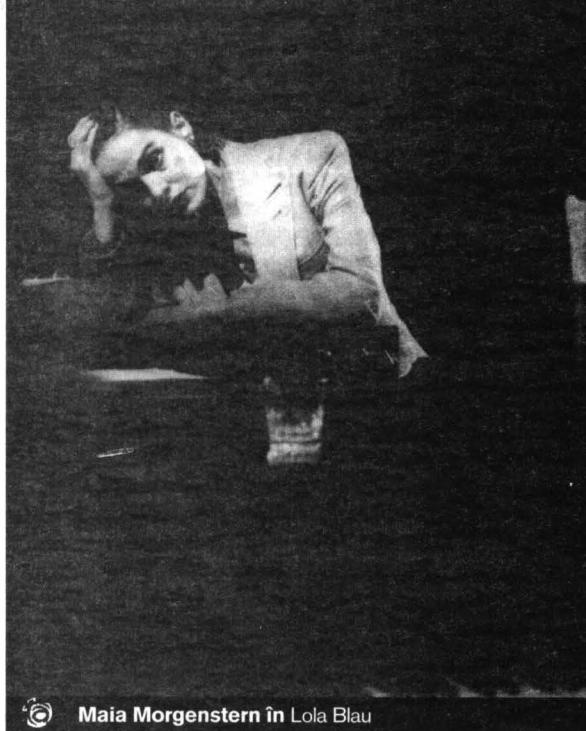
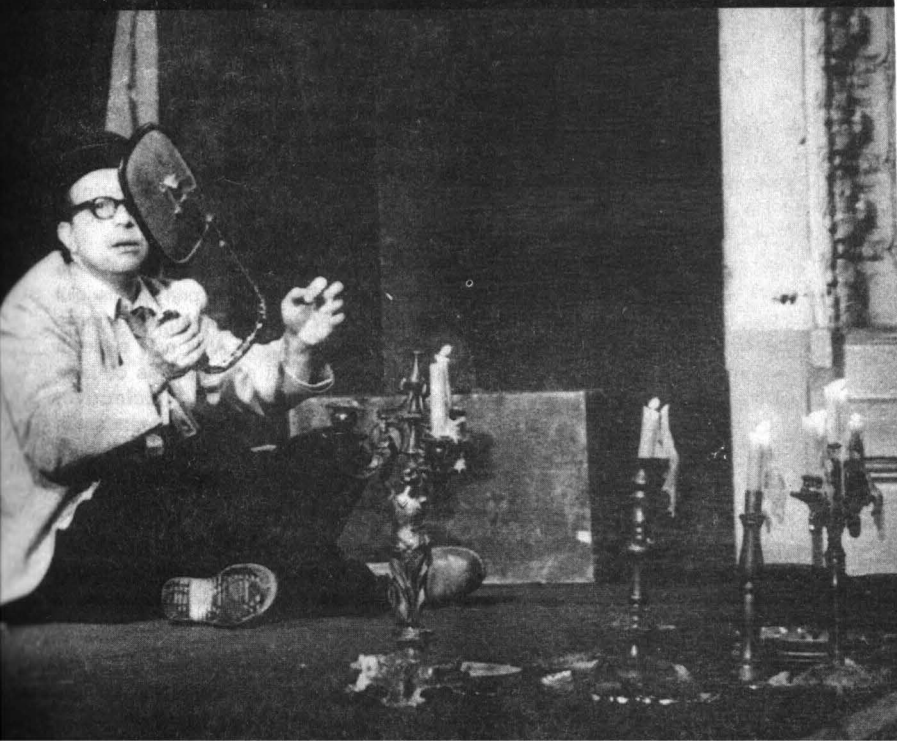
urmărește, și ea, aglomerarea mai multor persoane într-una singură. În această gălăgie mare, se aud vocile actorilor care vin la rampă să-și susțină partitura. Destul de bine se aude Marian Rălea, un Sganarelle timid, nesigur și neîndemânic, care băjbăie în căutarea adevărului propriu. Marian Rălea vrea să provoace și provoacă râsul din orice: îngânarea propriilor vorbe, mimica, gestică, dialogul aparent spontan cu sala. Și reușește asta, deși unele soluții interpretative au un ușor „iz” manierist.

Dragoș Galgoțiu citește textul clasic al lui Molière ca pe o comedie savuroasă, îngroșată, în spectacolul lui, de Șerban Ionescu (Leliu), Dorina Lazăr (soția lui Sganarelle), Ionel Mihăilescu (Gorgibus), Mirela Dumitru (camerista Celiei), Magda Catone (Celia). Propunerea regizorului, chiar dacă se îndepărtează de comedia lui Molière, fie că place, fie că nu place, este plauzibilă prin plonjarea în derizoriul realității. Pe nimeni nu mai interesează comicul de situație, rezolvarea confuziilor, lamentațiile lui Sganarelle. Totul este aruncat într-un plan secund, în finalul spectacolului, de vocea crainicului de la „Actualitățile” de seară ale Televiziunii. Fiecare personaj se așază, ordonat, la locul lui și urmărește o variantă a realității oferită de televiziune. De unde până unde ține ficțiunea și unde începe realitatea?

Originala montare este foarte discutabilă. Intențiile regizorului nu sunt traduse întotdeauna într-un spectacol coerent teatral. Mă întreb câți dintre cei care l-au văzut sau îl vor vedea vor înțelege ce a vrut să facă Dragoș Galgoțiu cu textul comediei lui Molière.

MARINA CONSTANTINESCU

Marian Rălea în rolul titular din Sganarelle de Molière, Teatrul Odeon (regia: Dragoș Galgoțiu)

Maia Morgenstern în Lola Blau

ASTĂ SEARĂ, MAIA MORGENSTERN

ASTĂ SEARĂ, LOLA BLAU de Georg Kreisler. Traducere: Sultana Gagea ● TEATRUL EVREIESC DE STAT ● Data reprezentației: 21 decembrie 1993 ● Regia: Alexandru Dabija ● Scenografia: Puiu Antemir ● Coregrafia: Adina Cezar ● La pian: Marius Popp, Andrei Mădescu ● Distribuția: Maia Morgenstern (Lola Blau).

Frumoasă, fragilă și puternică, aspră și uscată, pasională și senzuală, tainică și enigmatică. Fără retușuri de machiaj, schimbând costumele la vedere, Maia Morgenstern cântă, dansează, rostește monologuri, ne spune cu patetism povestea unei actrițe evreice într-un timp răvășit de război și violență. Oameni și evenimente din monodrama muzicală a lui Georg Kreisler, **Astă seară, Lola Blau** prind viață prin metamorfozările spontane ale trupului, prin inflexiunile dramatice ale glasului, prin expresia naturală a chipului și a ochilor. Câștigătoare a Premiului „Felix” pentru cea mai bună actriță europeană de film a anului 1993 (rolul din **Balanța**, în regia lui Lucian Pintilie), „fenomenala Medeea” din spectacolul lui Andrei Șerban transformă scena într-un spațiu al tensiunilor înalte. Într-un recital convinge întotdeauna participarea personală a artistei. Regizorul Alexandru Dabija și colaboratorii săi știu să o provoace creator și să-i pună în valoare arta. Scenograful Puiu Antemir compune un cadru auster, neprimitor, rece, cu elemente

foto: Dan Vălămanic

